

Hannaleena Karjalainen
Erikoislääkäri, Kys
hannaleena.karjalainen[a]kuh.fi

5th World Conference on Research Integrity

28.-31.5.2017

Amsterdam

Alankomaat

► SAY mahdollisti konferenssimat- kani iloiseen Amsterdamiin touko- kuussa. Kuopion seudulla lämpötila roikkui sitkeästi 10 asteen tienoilla, mutta Amsterdamissa pääsin hyppäämään suoraan kesään ja hellekeleihin. ”World Conference of Research Integrity” -kongressi on siis koko maailmaa ja kaikkia tieteenaloja – ei pelkästään lääketiedettä – kos- keva kokous. Kongressin yli 800 osal- listujaa oli saapunut 52 eri maasta, ja koko maailma olikin hyvin edustettu- na pois lukien Venäjä, Itä-Eurooppa ja suurelta osin Afrikka.

Eksyin tähän konferenssiin väitös- kirjaohjaajani vinkistä. Sain posterini läpi, joten olihan sitä lähdeittävä. Oma tutkimukseni käsittelee tehohoi- don tutkimuksen etiikkaa, erityisesti tarkastelen tietoisuuden suostumuksen prosessia eri osallistujien näkökul- masta. Posterini oli osa kokonaisuut- ta nimeltä ”Research on research integrity”.

Konferenssipaikkana toimi Vrije Universiteit noin viiden kilometrin päässä keskustasta. Raitiovaunulla tai metrolla pääsi miltei konferens- sipaikan ovelle. Konferenssi alkoi rennosti paikallisten edustajien ter- vehdyksillä ja näytelmällä - mukavaa

Afrikassa tuotetaan tällä hetkellä vain 1 % maailman tutkimuksesta.

vaihtelua luentoihin ja power point -esityksiin. Näytelmä oli oivaltava ja hauska kuvaus kolmen tutkijan elä- mästä ja urakehityksestä. Esityksen jälkeen saimme maistella Hollannin herkkuja: silliä, bitterballeja, juustoja ja sämpylöitä.

Oli mielenkiintoista ja valaisevaa olla konferenssissa jonka aihealu- eet koskettavat hyvin vähän omaa perustyötä tai arkielämää. Moni aihe ja esitys meni ohi korkealta ja oli jopa vaikeuksia pysyä perässä siitä mistä oikein puhutaan. Opin paljon uusia lyhenteitä, käsitteitä ja jopa sanoja, ja Google oli oiva apu. Onneksi Wi-Fi toimi moitteettomasti!

Ensimmäisen varsinaisen konferenssipäivän parasta antia oli yllättäen korkeimman hallinnon tervehdykset ja puheet. Hollannin terveys-, hyvinvointi- ja urheiluminis- teri Jen Bussemaker ja Etelä-Afrikan tiede - ja teknologiaministeri Naledi Pandor puhuivat tieteen itsenäisyy- destä ja käytännöistä yhteiskun- nallisella tasolla. Molemmat naiset ovat taustaltaan tieteentekijöitä ja hyviä esiintyjiä. Bussemaker kertoi osallistuneensa Amsterdamin tiedemarssiin huhtikuussa ja hän peräänkuulutti faktoja poliittisen

päätöksenteon taustalle. Hän myös korosti, ettei poliitikkojen pidä yrittää puuttua tieteen riippumattomuuteen: tiedeyhteisö luo omat sääntönsä ja valvoo niitä.

Erityisen mielenkiintoista oli kuunnelma Afrikan ja Etelä-Afrikan tilanteesta ja haasteista tutkimuksen saralla. Afrikassa tuotetaan tällä hetkellä vain noin 1 % maailman tutkimuksesta. Afrikasta on Pandorin mukaan tullut biljonäärien temmellyskenttä. Vaikka rahoitus on hyvästä, aiheuttaa se myös ongelmia tieteen riippumattomuuden näkökulmasta. Rahan rooli tieteessä voi olla yhtä iso ongelma kuin rahan rooli politiikassa. Pandor korosti myös naisten roolia tutkimusmaailmassa.

Sessioiden otsikoissa toistuivat sanat vastuullisuus, väärinkäytös, vastuullinen tieteellinen käytäntö, instituutioiden rooli, kirjoittajuus,

läpinäkyvyys ja tieteellisen kokeen toistaminen. Konferenssissa oli paljon esityksiä ja puhetta tiedevilpistä alkaen sen määrittelystä, syistä, esiintymisestä, vaikutuksista ja rankaisemisesta. Harvassa

Vilppi tuhoaa helposti tieteen maineen ja tieteentekijöiden uskottavuuden.

olivat esitykset joissa tätä asiaa ei edes sivuttu. Tiedemaailma tuntuu ottavan tiedevilpin tosissaan, koska se tuhoaa helposti ja tehokkaasti tieteen maineen ja tieteentekijöiden uskottavuuden. Tiedevilppitapaukset

nousevat herkästi otsikoihin koska ne kiinnostavat yleisöä. Toisaalta vilpin tutkiminen on monissa maissa hankalaa ja johtaa harvoin mihinkään: vain 2 % vilppitapauksista johtaa rikossyytteesen ja tuomioon, vaikka lehdet ja julkaisijat tekevät parhaansa kitkeäkseen vilpin tekemistä. USA:ssa asia otetaan ehkä vakavimmin. Siellä tiedevilpistä on päädytty jopa 15 vuodeksi vankilaan.

Mielenkiintoista oli kuulla luentoja niin kutsutuista "saalistajalehdistä". Tieteellinen julkaiseminen on taloudellisesti hyvin kannattavaa ja siksi näitä saalistajalehtiä on ilmaantunut internetiin pilvin pimein. Saalistajalehtiä on monenlaisia, mutta kaikkien tarkoitus on nyhtää rahaa paha-aavistamattomilta tutkijoilta. Lehdet voivat virheellisesti väittää olevansa eurooppalaisia tai kansainvälisiä, niillä voi olla väärennetty

>>

Poster walk -sessio: Research on research integrity 1. Kuvassa puheenjohtajana toiminut Laetus Lategan. Minusta näkyy kukallisen mekon hihan verran. Kuva 5th World Conference on Research Integrity, 2017.

Avajaishulinaa.
Kuva 5th World Conference
on Research Integrity, 2017.

indeksitunnus tai impact factor, tai ne uskottelevat että niillä on laaja tieteellinen toimituskunta vaikka oikeasti mitään toimituskuntaa ei ole. Myös nettisivut ja logot voivat olla kopioituja luotettavilta julkaisijoilta. Luonnollisesti julkaisusta koituu odottamattomia maksuja. Erään selvityksen mukaan jopa 180 000 julkisilla varoilla rahoitettua tutkimusta on kadoksissa näissä lehdissä. Saa-listajalehdet ovat maailmanlaajuinen ongelma, mutta kehittyvien maiden tutkijoilla on suurin vaara joutua tällaisen lehden saaliiksi. Tietoisuus ja koulutus tieteellisistä käytännöistä voi olla kehittyvissä maissa heikompaa. Tieteen kieleksi on myös pitkälti valikoitunut englanti ja sen osaa-minen monissa ei-länsimaalaisissa maissa on varsin heikkoa.

Mikä siis avuksi? Työkaluja näiden lehtien tunnistamiseksi on luotu. Paras tapa olisi tietenkin tehdä vähemmän, mutta laadukkaampaa tutkimusta josta asialliset tieteelliset julkaisut olisivat kiinnostuneita. Tämä on luonnollisesti utopistinen haave ja

tuskin toteutuu koskaan. Uppsalalainen tutkimuseetiikan professori Stefan Eriksson oli tehnyt aiheesta posterin. Siinä hän ehdottaa, että jokainen tieteenala jäljittää näitä lehtiä ja luo forumin jossa aiheesta voi vaihtaa tietoja. Koulutusta aiheesta tieteen-

Yhtenäisten tutkimuseettisten koodistojen luominen olisi järkevää.

tekijöille tarvitaan ja myös tutkimusta ilmiöstä ja näiden lehtien käyttäjistä. Erikssonin tutkimusryhmä on myös luomassa ohjelmistoa joka jäljittäisi lehtien käyttöä meriittinä tai viittauksina.

Monissa maissa on tehty, tehdään tai uudistetaan tieteellisen tutkimuksen eettisiä koodistoja ja ohjeita. Olin kuuntelemassa muun muassa.

Liettuan suunnitelmia yhtenäisestä tutkimuseettisestä koodistosta. Puhuttiin myös eettisten koodistojen harmonisaatiosta, mikä olisikin järkevää ihan koko maailman tasolla. Silti edes Euroopassa ei ole yhteneväistä tutkimuseettistä ohjetta. Syitä tuntuu olevan monia: maat ovat erilaisia, on eri kieliä, erilaisia hallintomalleja, erilaisia kulttuuritaustoja, erilainen korruptiotilanne, mailla on eri tarpeita ja jo pelkkä maan kokokin vaikuttaa. Silti oltiin toiveikkaita, että evoluutio johtaa pikkuhiljaa kohti yhtenäistä ohjeistusta tai jopa yhtenäistä tutkimuslakia. Aikajana tähän tuntui kuitenkin olevan vielä arvoitus.

Oma poster walk -esitykseni oli onneksi jo ensimmäisenä varsinaisena konferenssipäivänä, joten koko nelipäiväistä konferenssia ei tarvinnut jännittää. Hyvinhän se meni vieraasta kielestä ja tiukasta aikarajasta huolimatta. Kysymyksiäkin tuli!

Kiitän lämpimästi SAY:tä matka-apurahasta, jonka ansiosta minun oli mahdollista osallistua tähän mielenkiintoiseen konferenssiin. ■